

Súd: Okresný súd Galanta
Spisová značka: 10C/192/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2313208485
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Foltánová
ECLI: ECLI:SK:OSGA:2016:2313208485.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Galanta, v konaní vedenom pred sudkyňou JUDr. Evou FOLTÁNOVOU, v právnej veci žalobcu: CD Consulting s.r.o., so sídlom Česká republika, 110 00 Praha 1, Politických věznu 1272/21, Nové Město, IČO: 264 29 705, zastúpený: Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom 811 09 Bratislava, Grösslingova 4, IČO: 36 864 421, proti žalovanému: C. L., W.. XX.X.XXXX, F. L., Z. XXX/XX, o zaplatenie 996,- eura s prísl., takto

rozhodol:

Súd žalobu zamieta.

Súd žalovanému náhradu trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Žalobca tlačivom A - návrhom na uplatnenie pohľadávky (vzor je prílohou nariadenia európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.1.2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu) žiadal, aby súd zaviazal odporcu na zaplatenie zmenkovej sumy vo výške 996 eura, zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne zo sumy 996 eura od 22.5.2009 do zaplatenia, úroku vo výške 6 % ročne z dlžnej sumy od 25.9.2009 do zaplatenia a žiadal priznať aj zmenkovú odmenu vo výške 1/3 % zmenkovej sumy vo výške 3,32 eura a náhradu trov konania.

Žalobca svoj návrh odôvodnil tým, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil žalovaný dňa 21.1.2009. Indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“ s tým, že disponuje len originálom zmenky a teda nemá informácie o akýchkoľvek iných potencionálne existujúcich vzťahoch žalovaného a predchádzajúceho majiteľa zmenky, ktorá bola v tomto konaní uplatnená. Do textu zmenky bol poňatý záväzok odporcu zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad zmenkového veriteľa zmenkovú sumu 996 eura spolu s 0,25 % denným zmenkovým úrokom od 22.5.2009. Za miesto splatenia bolo určené sídlo pôvodného zmenkového veriteľa spoločnosti Pohotovosť, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25.

Indosant predložil zmenku k zaplateniu, pričom odporca doposiaľ z nej nič neuhradil. Keďže zmenková suma je opatrená doložkou „bez protestu“, indosant nenechal skutočnosť predloženia zmenky na platenie zistiť verejnou listinou.

Podľa ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) 861/2007 sa totiž toto nariadenie uplatňuje v občianskych a obchodných veciach pri cezhraničných sporoch bez ohľadu na povahu súdu alebo tribunálu, v ktorých hodnota pohľadávky v čase doručenia tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky príslušnému súdu alebo tribunálu nepresahuje 2.000,- eur bez akýchkoľvek úrokov, výdavkov a nákladov. Neuplatňuje sa najmä na daňové, colné ani správne veci, ani na zodpovednosť štátu za konanie alebo nečinnosť pri výkone štátnej moci.

Podľa čl. 3 ods. 1 citovaného nariadenia, na účely tohto nariadenia je cezhraničným sporom taký spor, v ktorom má aspoň jedna zo strán bydlisko alebo obvyklý pobyt v členskom štáte inom ako v členskom štáte súdu alebo tribunálu konajúceho vo veci.

Podľa čl. 5 ods. 1 citovaného nariadenia, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu je písomné. Súd alebo tribunál nariadi ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné alebo ak o to požiadajú niektorá zo strán. Súd alebo tribunál môže takúto žiadosť odmietnuť, ak sa domnieva, že vzhľadom na okolnosti prípadu ústne pojednávanie zjavne nie je potrebné pre spravodlivé vedenie konania. Dôvody odmietnutia sa uvedú písomne. Iba proti rozhodnutiu súdu alebo tribunálu o odmietnutí takejto žiadosti nemožno samostatne podať opravný prostriedok.

Podľa čl. 5 ods. 2 citovaného nariadenia, po doručení správne vyplneného tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky súd alebo tribunál vyplní časť I. vzorového tlačiva C na odpoveď ako je uvedené v prílohe III.

Podľa čl. 5 ods. 3 citovaného nariadenia, odporca odpovie do 30 dní po doručení tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky a tlačiva na odpoveď tak, že vyplní časť II. vzorového tlačiva C na odpoveď, pričom v prípade potreby poskytne všetky príslušné podporné dokumenty a zašle ho späť súdu alebo tribunálu alebo akýmkoľvek iným vhodným spôsobom, pri ktorom nepoužije tlačivo na odpoveď.

Podľa čl. 5 ods. 4 citovaného nariadenia, do 14 dní od doručenia odpovede odporcu súd alebo tribunál odošle navrhovateľovi kópiu odpovede spolu s príslušnými podpornými dokumentmi.

Podľa čl. 7 ods. 1 citovaného nariadenia, do 30 dní od doručenia odpovede odporcu alebo navrhovateľa v lehotách ustanovených v čl. 5 ods. 3 alebo 6 súd alebo tribunál vydá rozsudok alebo:

a/ v rámci stanovenej lehoty, ktorá nesmie presiahnuť 30 dní si vyžiada od strán ďalšie podrobnosti týkajúce sa pohľadávky;

b/ vykoná dôkazy v súlade s čl. 9 alebo,

c/ predvolá strany na pojednávanie, ktoré sa uskutoční do 30 dní od predvolania.

Podľa čl. 7 ods. 2 citovaného nariadenia, súd alebo tribunál vydá rozsudok buď do 30 dní od uskutočnenia ústneho pojednávania alebo po doručení všetkých potrebných informácií na vydanie rozsudku. Rozsudok sa doručí stranám v súlade s čl. 13.

Podľa čl. 7 ods. 3 citovaného nariadenia, ak sa súdu alebo tribunálu nedoručí odpoveď dotknutej strany v lehote ustanovenej v čl. 5 ods. 3 alebo 6, súd alebo tribunál vydá rozsudok o pohľadávke alebo proti pohľadávke.

Podľa čl. 9 ods. 1 cit. nariadenia, Súd alebo tribunál určí spôsob a rozsah vykonávania dôkazov potrebných na rozhodnutie podľa pravidiel, ktoré sa vzťahujú na prípustnosť dôkazov. Súd alebo tribunál môže pripustiť vykonávanie dôkazov prostredníctvom písomného vyhlásenia svedkov, znalcov alebo strán. Súd alebo tribunál môže taktiež pripustiť vykonávanie dôkazov prostredníctvom videokonferencie alebo inými prostriedkami komunikačnej technológie, ak má k dispozícii potrebné technické vybavenie. Podľa čl. 19 cit. nariadenia, pokiaľ toto nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie.

Súd mal za to, že v danom prípade nie sú splnené podmienky pre aplikáciu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) 861/2007 z 11.7.2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, keďže nariadenie žiadne pravidlá o prípustnosti dôkazov neobsahuje, v súlade s ustanovením čl. 19 nariadenia je potrebné riadiť sa procesným právom Slovenskej republiky.

V danom prípade súd konal vo veci tak, že rozhodol vo veci bez nariadenia pojednávania nakoľko prioritou je ochrana práv spotrebiteľa, preto sa súdy musia dôsledne zaoberať všetkými okolnosťami prejednávanej veci.

Podľa ust. § 115a ods. 2 O.s.p pojednávanie nie je potrebné nariaďovať ani v drobných sporoch.

Podľa ust. § 200ea O.s.p. ak v priebehu konania dosiahne predmet konania sumu 1.000,- eur, od toho okamihu ide o drobný spor.

Podľa ust. § 156 ods. 3 O.s.p. vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia ústneho pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením.

Dňa 29.1.2016 bolo na úradnej tabuli súdu oznámené, že dňa 7.3.2016 o 14:00 hod. v pojednávacej miestnosti P8 bude vo veci verejne vyhlásený rozsudok podľa ust. § 115a ods. 2 O.s.p..

Dňa 21.12.2015 navrhovateľ vzal návrh čiastočne späť a to v časti zaplatenia zmenkového úroku vo výške 0,19%, ktoré konanie bolo v tejto časti zastavené uznesením zo dňa 3.3.2016 č.k. 10C/192/2013-85.

Súd sa oboznámil s obsahom spisu tunajšieho súdu pod sp. zn. 17Er/1285/2010 (úverovou zmluvou, zmenkou, rozhodcovským rozsudkom, uznesením o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie), ako aj ďalším spisovým materiálom, a zistil nasledovný skutkový a právny stav veci:

Dňa 21.1.2009 bola uzatvorená písomná úverová zmluva č. 2560223, ktorou veriteľ - spoločnosť Pohotovosť, s.r.o. poskytol v prospech odporcu ako fyzickej osoby - spotrebiteľa spotrebiteľský úver vo výške 500,- eur, ktorý sa tento zaviazal splatiť v celkovej 984 eur v 12 mesačných splátkach po 82 eur / poplatok za poskytnutie úveru 484 Eur, t.j. takmer 97 % z požičanej sumy/. V zmluve nie je uvedený úrok, iba výška poplatku v príslušnej výške, bez jeho konkretizácie a uvedenia RPMN, ako aj priemernej hodnoty RPMN. Spotrebiteľský úver prevzal odporca dňa 21.1.2009.

Odporca dňa 21.1.2009 vystavil vlastnú zmenku, obsahom ktorej je jeho záväzok zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad spoločnosti POHOTOVOSŤ s.r.o. sumu 144 Eur spolu so zmenkovým úrokom z dlžnej sumy. Dňa 6.5.2010 vyplnil pôvodný veriteľ spoločnosť Pohotovosť túto zmenku v zmysle dohody o vyplnení zmenky na sumu 144 Eur s dátumom úročenia 22.5.2009 a táto bola povinnému predložená na zaplatenie 25.9.2009. Uvedená zmenka bola vystavená ako vistazmenka a bola opatrená doložkou „bez protestu“ a „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“ a za miesto platenia bolo určené sídlo pôvodného zmenkového veriteľa a to spoločnosť POHOTOVOSŤ, s.r.o. Z rubovej strany zmenky vyplýva, že uvedená spoločnosť túto zmenku indosovala na rad navrhovateľa, avšak nie je uvedený dátum jej prevedenia rubopisom (uvedená skutočnosť je dôležitá z dôvodu, či mohol pôvodný veriteľ previesť zmenku rubopisom na indosatára/navrhovateľa, nakoľko súd zistil, že právo zo zmenky už bolo priznané Rozhodcovským rozsudkom v prospech indosanta / Pohotovosť s.r.o./ dňa 19.8.2010 sp.zn. SR 19850/09 vydaného Stálym rozhodcovským súdom, zriadeným Slovenskou rozhodcovskou, a.s.). Z uvedenej listiny vyplýva, že ide o vzorové tlačivo, do ktorého boli rukou vpísané údaje: dátum a miesto vystavenia, identifikačné údaje vystaviteľa, ako aj jeho podpis, pričom zmenková suma je vyjadrená číslicami, ako aj slovami a dátum začiatku úročenia je v listine uvedená odlišným tlačeným písmom ako zvyšok vzorového tlačiva.

Článok 14 všeobecných podmienok poskytnutia úveru obsahuje dohodu o vyplnení zmenky, v ktorej sa uvádza, že na zabezpečenie dlžníka ako vystaviteľa zmenky vyplývajúceho z úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi, vystavil vystaviteľ zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Ručiteľ je z takto vystavenej zmenky zaviazaný ako zmenkový ručiteľ. Zmluvné strany a ručiteľ sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t.j. keď dlžník neuhradí včas 4 po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok alebo neuhradí včas poslednú splátku, alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh.

Pôvodný majiteľ zmenky spoločnosť Pohotovosť, s.r.o. vykonáva svoju podnikateľskú činnosť v predmete poskytovania spotrebiteľských úverov a zmenka, na základe ktorej si navrhovateľ uplatňuje svoj nárok, má v tomto prípade zabezpečovací charakter pôvodného právneho vzťahu majúceho povahu vzťahu spotrebiteľského. Zmluva o úvere uzatvorená medzi právnym predchodcom navrhovateľa a odporcom spĺňa všetky znaky spotrebiteľskej zmluvy v súlade s ustanovením § 52 a nasledujúcich OZ, nakoľko zo samotnej zmluvy vyplýva, že táto nebola uzatvorená s odporcom v rámci jeho podnikateľskej činnosti, keďže v zmluve sa neuvádza obchodné meno či IČO odporcu, ale sú v nej uvedené iba údaje odporcu ako fyzickej osoby - nepodnikateľa. Keďže spotrebiteľom je subjekt, ktorý pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, mal súd za preukázané, že odporca mal v čase uzatvorenia úverovej zmluvy, na základe ktorej bola vystavená predmetná zmenka, postavenie spotrebiteľa.

Keďže predmetom konania je spor zo zmenky, súd v prvom rade skúmal, či táto spĺňa všetky náležitosti zmenkového a šekového zákona č. 191/1950 Zb. a to predovšetkým formálne náležitosti zmenky uvedené v ustanovení § 75 citovaného zákona. Podľa uvedeného zákonného ustanovenia vlastná zmenka musí obsahovať:

1. označenie, že ide o zmenku, ktoré musí byť pojaté do vlastného textu listiny a vyjadrené v jazyku, v ktorom je táto listina spísaná;
2. bezpodmienečný sľub zaplatiť určitú peňažnú sumu;
3. údaj zročnosti;
4. údaj miesta, kde sa má platiť;
5. meno toho komu alebo na rad koho sa má platiť;
6. dátum a miesto vystavenia zmenky;
7. podpis vystaviteľa.

Nakoľko označenie zmenka je pojaté do vlastného textu listiny a vyjadrené v jazyku, v ktorom je táto listina spísaná, nachádza sa v nej bezpodmienečný sľub odporcu zaplatiť určitú peňažnú sumu a je v nej uvedený údaj o zročnosti, ako aj údaj miesta, kde sa má platiť, tiež meno na koho rad sa má platiť, vrátane dátumu, miesta vystavenia zmenky a podpisu vystaviteľa, mal súd za to, že predmetná zmenka spĺňa všetky formálne náležitosti zmenky predpokladané ustanovením § 75 zmenkového a šekového zákona. Z rubovej strany zmenky bolo nesporne preukázané, že navrhovateľ túto nadobudol indosamentom od pôvodného veriteľa, na rad ktorého bola zmenka vystavená.

Podľa § 2 písm. b) zák.č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení ku dňu uzatvorenia zmluvy o úvere, zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

Podľa § 3 ods. 1, 2 zák.č. 258/2001 Z.z. veriteľom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania; v závislosti od formy poskytovaného spotrebiteľského úveru môže byť veriteľom aj predávajúci. Spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

Podľa § 4 ods. 6 zák.č. 258/2001 Z.z. v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

Na základe vyššie uvedených skutočností mal preto súd za preukázané, že zmenka slúži ako zabezpečovací právny prostriedok zo spotrebiteľského vzťahu a preto napriek tomu, že v danom prípade ide o vzťah uplatnený na základe zmenky ako abstraktného cenného papiera, je povinnosťou súdu skúmať postavenie odporcu ako spotrebiteľa (rozsudok Európskeho súdneho dvora pod sp.zn. C - 419/2011 zo dňa 14.3.2013, Česká sporiteľňa, a.s. proti Geraldovi Feichterovi). Bez ohľadu na skutočnosť, že predmetom konania sú nároky zo zmenky, súd sa musí zaoberať kauzálnymi vzťahmi pôvodného zmenkového veriteľa a odporcu (vzhľadom k tomu súd nariadil pojednávanie). V súvislosti s poskytovaním úveru, od spotrebiteľa alebo inej osoby, sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom, tak ako to vyplýva zo zákona č. 258/2001 Z.z. účinného ku dňu uzatvorenia úverovej zmluvy, t.j. k 21.1.2009, podľa ktorého veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva. Ak je v rozpore s uvedeným, zmenka aj tak prijatá či vyplnená veriteľom, veriteľ ju nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Spotrebiteľovi musí byť poskytnutá ochrana pred neprijateľnými podmienkami aj v prípade, ak sa uplatňuje právo zo zmenky a je stále potrebné aplikovať článok 1 ods.1 Smernice Rady 93/13/EHS a chrániť spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere totiž nemá obligatórne náležitosti uvedené v § 9 ods.2 ZoSÚ čo spôsobuje, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov a teda spotrebiteľ by mal vrátiť len sumu poskytnutého úveru. Zmenka túto skutočnosť nezohľadňuje, dokonca umožňuje

vymáhať zmenkový úrok vo výške 0,25 % denne zo sumy 996 Eur (napriek čiastočnému späťvzatiu v časti zmenkového úroku vo výške 0,19% v danom prípade ku dňu rozhodnutia súdu, by to bola suma cca. vo výške 1483,24 eur). Dohoda o vyplňovacom práve zmenky je uvedená vo všeobecných úverových podmienkach, teda vo formulári, ktorý spracoval právny predchodca navrhovateľa a odporca ich obsah nemal možnosť akokoľvek ovplyvniť. Táto podmienka teda nebola individuálne dojednaná a nepochybne spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov v neprospech spotrebiteľa, keďže nezohľadňuje práva spotrebiteľa a umožňuje vymáhať i plnenia, ktoré sú uplatňované v rozpore so zákonom.

Súd posúdil konania pôvodného veriteľa spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. ako zneužitie práva uplatniť zmenku. Zneužitiu tohto práva sa dopustil tým, že ju dal vystaviť, následne ju prijal, uplatnil v rozhodcovskom konaní a napokon ju indosoval.

Podľa § 52 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa § 53 ods. 1, 2, 3, 4 písm. k) a ods. 5 OZ, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané. Za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré k) požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku. Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 54 ods. 1 a 2 OZ, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

V prejednávanej veci je jednoznačné, že medzi účastníkmi ide o spotrebiteľský vzťah založený zmluvou o úvere č. 256223 zo dňa 21.1.2009, pričom v ten istý deň odporca vystavil veriteľovi zmenku v zmysle čl. 14 všeobecných podmienok poskytnutia úveru. Podľa názoru súdu uvedená zmenka je neplatná, nakoľko bola vystavená v rozpore so zákonom a spôsob, akým sa pôvodný veriteľ a následne navrhovateľ domáha svojich práv na základe takto vystavenej zmenky považuje súd za obchádzanie zákona, čo znamená, že právny úkon síce neodporuje výslovnému zneniu zákonného ustanovenia, avšak svojimi dôsledkami sleduje ten cieľ, aby zákon dodržaný nebol. O nedovolenosť, a teda aj o absolútnu neplatnosť právneho úkonu ide tiež v prípade, keď sa tento prieči dobrým mravom. Obchádzanie zákona spočíva v zámernom použití prostriedkov, ktoré sami o sebe nie sú zákonom zakázané a v dôsledku čoho vzniknutý jav z hľadiska pozitívneho práva sa javí ako nenapadnuteľný (rozsudok Krajského súdu v Nitre vo veí 9Co/582/2015). Konanie „ in fraudem legis“ predstavuje postup, keď sa niekto správa podľa práva, ale tak, aby zámerne dosiahol výsledok právnu normou nepredvídaný a nežiaduci (rozsudok NSSR vo veci 4Obo 161/2007)

Nakoľko súd dohodu o vyplňovacom práve zmenky (čl. 14 všeobecný podmienok poskytnutia úveru) vyhodnotil za neprijateľnú podmienku nakoľko je jednoznačne v rozpore s § 3 Občianskeho zákonníka ako aj s ust. § 53 a 54 Občianskeho zákonníka, majúť za to, že nešlo o podmienku individuálne dojednanú a nepochybne spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov v neprospech spotrebiteľa z dôvodu, že umožňuje vymáhať plnenia uplatňované v rozpore so zákonom, bez zohľadnenia práv spotrebiteľa. Ide o dojednanie neplatné v súlade s ust. § 53 ods. 5 OZ. V prípade ak je neplatná dohoda o vyplňovacom práve zmenky, je neplatná aj samotná zmenka, čo korešponduje aj s právnym názorom vysloveným Najvyšším súdom SR zo dňa 6.5.2008 pod sp.zn. 4 Obo 161/2007.

Najvyšší súd v odôvodnení uviedol, že z neplatnej úverovej zmluvy v dôsledku neprimerane vysokého poplatku za spracovanie a vedenie úveru, v dôsledku čoho považoval zmluvu za priečiacu sa dobrým mravom a zásadám poctivého obchodného styku, nemohlo navrhovateľovi vzniknúť právo na vyplnenie blankozmenky. Skutočnosť, že právny predchodca navrhovateľa postupuje v rozpore so zásadami spotrebiteľského práva, preukazuje aj samotný list Európskej komisie z 25.4.2013 pod č. 2012/4165 adresovaný Slovenskej republike s upozornením na nedodržiavanie spotrebiteľského práva Európskej únie s uvedením praktík obchodnej spoločnosti Pohotovosť, s.r.o., ktorá vymáha nezákonné pohľadávky založené na nekalých podmienkach s konkrétnym uvedením blankozmienok, zameraných na vyhýbanie sa riadnej justičnej kontrole. Podľa záverov uvedeného listu obchodníci vyplňajú do blankozmienok svoju nárokovanú sumu, hoci to právne predpisy o spotrebiteľských úveroch nedovoľujú a napriek skutočnosti, že tieto pohľadávky nemajú oporu v právnych predpisoch a sú založené na nekalých podmienkach, rozhodcovské súdy vynášajú rozsudky aj na základe uvedených zmienok.

Vyššie vyslovenému právnenému názoru súdu zodpovedá aj zákonná úprava o spotrebiteľských úveroch, na základe ktorej bola predmetná zmenka vystavená, konkrétne uvedené v ust. § 17 ods. 3 citovaného zákona (účinný však až od 1.1.2011), ktoré zakazuje splnenie ale aj zabezpečenie úveru zmenkou. Teda aj z uvedenej právnej normy je možné vyvodiť jednoznačný záver, že nie je možné odčleňovať zmenku od noriem spotrebiteľského práva, teda ak je táto vydaná v rozpore so zákonom, v danom prípade so zákonom o spotrebiteľskom úvere, potom je neplatná v zmysle ust. § 39 OZ, keďže aj na zmenku sa vzťahujú všeobecné ustanovenia OZ o platnosti právnych úkonov. Keďže predmetná úverová zmluva a zmenka vznikli za účinnosti zákona č. 129/2010 Z.z., ktorý v súlade s ust. § 17 ods. 3 zakazuje splnenie dlhu a zabezpečenie jeho splnenia zmenkou alebo šekom, teda k vystaveniu predmetnej zmenky došlo v rozpore s citovaným zákonným ustanovením, je potrebné vyhodnotiť túto zmenku ako absolútne neplatnú pre rozpor s ustanovením § 39 OZ.

Podľa § 25 ods. 5 zák. č. 129/2010 Z.z., Na zabezpečenie nárokov veriteľa zo spotrebiteľského úveru zmenkou alebo šekom sa do 31. decembra 2010 vzťahujú ustanovenia doterajších predpisov.

Podľa § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov, v znení účinnom do konca platnosti tohto zákona, V súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom (Zákon zmenkový a šekový č. 191/1950 Zb.). Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

Keďže predložená zmenka bola vystavená v rozpore s § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z.z., pretože presahuje aj najvyššiu prípustnú výšku, je absolútne neplatným právnym úkonom s poukazom na § 39 OZ. Na absolútnu neplatnosť súd musí prihliadať ex offo.

Na podporu tohto názoru je možné použiť aj pripomienky Európskej komisie zo dňa 12.2.2014 vo veci C-558/2013, kedy v bode 17 uviedla, že Smernica 87/102/EHS, ktorá sa uplatňuje v prejednávanej veci, nezakazuje používanie zmienok v spotrebiteľských zmluvách, ale zo znenia jej článku 9 jednoznačne vyplýva, že členské štáty môžu povoliť ich používanie iba vtedy, ak zároveň zabezpečia vhodnú ochranu spotrebiteľa, pod ktorou je potrebné chápať celkový právny rámec ochrany spotrebiteľa zahŕňajúceho aj povinnosť vnútroštátnych súdov, ex offo skúmať nekalosť zmluvných podmienok.

Podľa bodu 19 spomínaných pripomienok, rešpektovanie abstraktného charakteru zmenky by bolo podľa komisie neprijateľné vo svetle judikatúry Súdneho dvora, ktorý vyslovil všeobecnú zásadu, v zmysle ktorej špecifiká súdneho konania, ktoré prebieha v rámci vnútroštátneho práva medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, nemôžu predstavovať skutočnosť spôsobilú ovplyvniť právnu ochranu, ktorá podľa ustanovení smernice 93/13/EHS spotrebiteľovi musí byť poskytnutá. Zároveň navrhla aby na predloženu prejudiciálnu otázku Súdny dvor poskytol odpoveď, že článok 6 Smernice Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a článok 4, 9 a 14 Smernice

Rady 87/102/EHS z 22.12.1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru, sa majú vykladať v tom zmysle, že im odporuje právna úprava členského štátu akou je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá vnútroštátnemu súdu rozhodujúcemu o právach z indosovanej zmenky neumožňuje v zásade v žiadnej fáze konania ex offo preskúmať zmluvu a kauzu právneho vzťahu a prípadnú nekalú povahu zmluvnej podmienky a tiež prípadne porušenie zákona upravujúceho dôsledky neuvedenia ročnej percentuálnej miery nákladov v zmluve o spotrebiteľskom úvere, z ktorej zmenka vznikla.

Prakticky žiaden nebankový úver nemôže byť zabezpečený zmenkou, ak je druhou stranou spotrebiteľ. Ak jestvujú indície, že zmenka zabezpečovala úver/pôžičku pre spotrebiteľa, je treba odmietnuť poskytnúť právnu ochranu, lebo nový zmenečný veriteľ si mal preskúmať, či zmenka zabezpečovala spotrebiteľský úver zvlášť za stavu, keď nadobudol desiatky či stovky takýchto zmienek, či ich nadobudol od subjektov, o ktorých je všeobecne známe, že sa ich predmetom činnosti je poskytovanie úverov/pôžičiek (zneužitie práva § 17 zmenkového a šekového zákona, neprípustný výkon práva).

Súd pri svojom rozhodnutí vychádzal aj z komentára k zákonu zmenkovému a šekovému od Doc. Kotáska (Wolters Kluwer, 2012): „Výhod čl. I § 17 nepožíva ten věřitel, který směnku nezískal řádným a poctivým způsobem. Vědomé jednání na škodu dlužníka není přitom jedinnou diskvalifikací nového majitele směnky. Bez ohledu na subjektivní okolnosti bychom tak neměli přiznat postavení chráněného majitele např. propojeným osobám (např. u indosace na dceřinou společnost). Podobné odvážné závěry dovodila německý judikatura u tzv. spojených obchodů, při financování prodeje na splátky prostřednictvím finanční instituce (tzv. C-Geschäft). Je zajímavé sledovat, jak ještě před úpravou v zákoně o spotřebitelských úvěrech zohledňovala zájmy a specifické postavení spotřebitelů (přesněji řečeno postavení každého dlužníka při koupi na splátky) německá směnečná judikatura. Uvedené závěry byly převzaty i rakouskou judikaturou, a recepci stejných závěrů najdeme dokonce i v zemi „konkurenčního“ směnečného systému - v USA. Rozhodnutí by mohlo být inspirací pro řešení některých nešvarů, kterým čelí čeští spotřebitelé. V polovině šedesátých let v Německu nastavilo - byť velmi odvážně - měřítko pro rozlišování „chráněných“ a „nechráněných“ převodů směnky. Nejde přitom o samotnou aplikaci čl. I § 17. Soud nikde nedovojuje, že by indosatář - eskontní banka - jednala vědomě na škodu dlužníka. Jádrem rozhodnutí je, že věřitelé vůbec k čl. I § 17 nepustit, neboť jeho jednání při nabývání směnek obecně nemá požívat právní ochrany.“

O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že súd náhradu trov konania odporcovi nepriznal, hoci bol plne úspešný, nakoľko si trovy konania neuplatnil.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné podať odvolanie a to do 15 dní odo dňa jeho písomného doručenia cestou podpísaného súdu na Krajský súd v Trnave, písomne alebo ústne do zápisnice.

Z písomne podaného odvolania musí byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sa ním sleduje, musí byť podpísané a datované. V odvolaní sa má ďalej uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (ako má odvolací súd rozhodnúť). Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis. Ak účastník nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jeho trovy.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.